

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

כה וארלן דאהל, והשחקן רוברט מיטשאב. הסיפור, תלמידו הטוב ביותר, מאת אנטואן אנטוניקס, ייצג את צרפת בתחרות העור למות של הסיפור הקצר. בשער הגיליון: מ"כ (מפקדייתה) שמואל דואק (ד"ר) על צה"ל.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת-חקור, תחת הכותרת "החייל הקרבי העברי - 1954" ליום-העצמאות השני. הכתבה תיארה את התרעמות חילות השירון והאוויר, וכללה, ראיון מיוחד עם מפקד חיל-האוויר באותם ימים, אלוף-מיזנה דן טולקובסקי. חילות נוספים שנסקרו בתחקיר היו הרגלים, התותחנים, הרפואה, ההנדסה, החיליהים, שמפקדי, אלוף מרכזי (מוקד) לימון, ראיון אף הוא ב"העולם הזה" לפני 25 שנה. מיכאל אלמו, שליח השבועון לפסטיבל הסרטים בקאן, תיאר את התפתחות הקאריירות של הכוכבות אירן פאפס, סימון סיל-

בנק לאומי יוצא לשוק החופשי * הסרג'נט מייג'ור הבריטי

שערק ל.הגנה ונישכח * סאמירה על יום-העצמאות

כספים

המלך לא מת

השמועות הלכו וגברו, והפכו בשבועות האחרונים לוודאות גמורה: בעוד חודשיים יפתח הבנק הממלכתי הישראלי (בנק יש-ראל) את שערו. בנק לאומי לישראל יצטרך להעביר לו את מחלקת ההוצאה, הר מסמלת בהפצת שטר-הכסף במדינה, יירד מדרגת מוסד-לאומי-למחצה לדרגת מוסד כספי פשוט **.

המלך איבד את מחצית כיסאו. מנהלי בנק דיסקונט, התופס כיום את המקום השני בענף הבנקאות בארץ אחרי בנק לאומי לישראל, קיוו שהם יהיו היורשים ושתהיה יוכל מוסד, המשתדל להיות עממי ולהעניק יחס אדיב לקוחות, לעלות ל-מקום הראשון.

בשבוע שעבר התברר שהתיקוהו היו נוצצות וכוזבות לא פחות ממשבע של פרוטה. בנק לאומי לישראל השלים עם אובדן מעמדו הלאומי, אך לא גילה כל נטייה לרדת בסולם הבנקים הפרטיים. הוא פתח בפעולות התרחבות, רכש את מחצית המניות של הבנק השלישי ביש-ראל, בנק איגוד לישראל, ושיגר את מנהלו הקשיש, אליעזר ז. הפייני, בשליחות סודית לארצות-הברית - כנראה לשם גיוס כספים נוספים לרכישת מניות-בנקים נוספות. נראה כי המלך לא ימות. אומנם הישראלי רק מחצית כיסאו, אך תהיה זאת עדיין מחצית רחבה מאד.

חודת האומה

עש שנות אכזבה

הסרג'נט מייג'ור הפסיע הלך ושוב על פני צריף העץ המאורך. הוא היה עצבני ודרוך. לפתע אור עז, ניגש לשולחן הר שותף, הרים את המעטפה החומה שהיתה מוטלת עליו. היא היתה מוטבעת בחותמת סודי ביותר, והיתה מיועדת למפקדו הישראלי.

הוא פתח את המעטפה ועיניו רחבו: מחלקת ביטחון-ישראל של צבא-היודים-מלכותו בפלשתינה הגישה תלונה נגד סרג'נט מייג'ור ויליאם גיימס בראון. הוא גראה מסתובב בשטח יהודי מחוץ-לתחום, ומלי בד זאת נפתחה נגדו חקירה סודית בקשר לפגישות התכופות שערך עם צעירים יהודים. לא נותר בו שמץ ספק. הכל התאים למציאות: השם, הדרגה, הפרטים. גיימס בראון לא ביזבז אף רגע. הוא ניגש למחר סן-הנשק שהיה תחת פיקוחו, העמיס על מכונית המשא את כל אשר הצליח לשאת בידי. המחוסם בשער המחנה הצבאי בבית-נבאללה הורם: הסרג'נט מייג'ור ערך מי הצבא הבריטי. כדור מישחק, ירדו בהגנה עורו לו להסתדר עם קום המדינה. לאחר מכן התר גייס לצבא ההגנה לישראל ושירת כו 11 חודש. כשהשתחרר, ראה כי שוב אין זקוקים לו, שוב אין עוזרים לו להתר

* הנימנה כיום על מנהלי קבוצת בנק דיסקונט.

** בנק-לאומי נוסד מהון של בנק אוצר התיישבות היהודים, שריכז כספים של יהודי הגולה בימים שקדמו לתיאומת העולם הראשונה, והיה עד לשנת 1954 המוסד הכספי המרכזי של הציונות.

אקלם בארץ. כשהתחתן ביקש שיכון מתאים. כאנגלי טיפוסי לא היה מורגל לחד בוס באגרופיו על השולחנות, ושימש כ-כדור-מישחק לפקידים במשרדי ממשלה שונים.

גיימס בראון, כדן עולה חדש, ניסה לשחרר ממס את היתיו, אותם התעתד להביא מאנגליה באמצעות אמו. התשובה היתה סירוב מוחלט. האורח האפור גיימס בראון לא בחר בדרך חבריו העריקים, הם, המאוכזבים, ביכרו לחזור למולדתם, לרצות את העונש שהוטל עליהם ולשוב ולהיות אזרחים מכובדים ומועילים. החור דש, בהתקרב יום העצמאות השישי של המדינה, שעזר להקמה, התכוון האורח הישראלי גיימס בראון להגר מן הארץ ולחפש לו מולדת חדשה.

מוסיקה

תבשיל מחוק

מירשם: קח כמה טקטים מסימפוניה ידועה של בטהובן, הפוך אותם, ערבב את הכלים השונים באי-סדר בלתי מתקבל על הדעת, הוסף כמה צלילים רכים של סכסופון (כלי שעדיין לא היה קיים בתקור פתו של בטהובן). הקלט תבשיל זה על סרט הקלטה, והגש אותו דרך המיקרופון לכמה רבבות מאזינים סקרנים ונבוכים, לאחר ששאלת אותם קודם לכן לשם הקטע, שם מחברו ושנת-חיבורו.

התוצאה: חידון מוסיקלי. האזרח הישראלי יכול ליהנות ממזון מעורב ומתמיה זה כל שבת לפני הצהריים, כמנה ראשונה לארוחת הבוקר - באם אין הוא מאריך בשניה. התבשיל מוכן במיטבו המוסיקלי של קול ישראל, על-ידי שני גברים רבי-מרץ: אלון שמוקלר ויצחק שימעוני.*

* אלון שמוקלר ירד מהארץ ושימש במישרות שונות בודיו הגרמני בחשך שנים רבות. יצחק שימעוני ניתנה על צמרת הסולוויזה הישראלית, לרוב כחידונאי.

יצחק שימעוני ואלון שמוקלר ערכו חידון מוסיקלי מיוחד לקוראי העולם הזה:

שאלות

1. האם האפסודיה בתכלת תו"מ מרה על יד המחבר עצמו?
2. האם כתב דבוא"ק 9 סימ"פ סוגיות?
3. האם הוצגה האופרה אידה לורדי לראשונה בשנת 1869, בעת תנוכת תעלת סואץ?
4. האם נכשלה האופרה דון ג'ובאני למוצארט בהצגתה הראשונה בכראג, בשנת 1787?

תשובות

1. לא, האפסודיה בתכלת תו"מ מרה על יד המחבר עצמו.
2. לא, כתב דבוא"ק 9 סימ"פ סוגיות.
3. לא, האופרה אידה לורדי לראשונה בשנת 1869, בעת תנוכת תעלת סואץ.
4. לא, האופרה דון ג'ובאני למוצארט בהצגתה הראשונה בכראג, בשנת 1787.

החידון המוסיקלי

שני המגישים והעורכים של תוכנית הרדיו הפופולארית, "החידון המוסיקלי" היו באותם ימים אלון שמוקלר ויצחק שימעוני. השבוע, לפני 25 שנה, הגישו חידון מוסיקלי מיוחד לקוראי העולם הזה.

האהבה למוסיקה והרצון להנד את קהל המאזינים תוך כדי שעשוע הפגישו את שמוקלר, העובד במחלקת המוסיקלית של שירות-השידור, ואת שימעוני, העוסק גם בענייני שידור אחרים, עוד בשנת 1949. תוכניתם הראשונה היתה פשוטה למדי, הם בחרו בקטעים פחות ידועים מאוצר המוסיקה הקלאסית, ניגנו אותם, שאלו את המאזינים לזהותם, ואחר ישובו והמתינו לתשובות.

אף תשובה לא הגיעה. השבועות חלפו, דומה היה כי כל הר עבדו היתה לשווא. אלון ושימעוני כמעט והתייאשו ועמדו להפסיק את שידורי החידון. אולם לבסוף, יום אחד, הלבינו אר-בן מעטפות בתיבת-הדואר. אומנם רק אחת מארבע התשובות היתה נכונה, אך עצם תגובתו של הקהל נסכה בשניים כוחות רעניים ועודדה אותם להמשיך במאמציהם. חיפוש נישאים. כיום נחשבת תוכנית החידון המוסיקלי לאחת מהתוכניות הכי פופולריות הבודדות המשודרות על-ידי קול-ישראל. מיספר תשובות המאזינים נע מדי שבוע בין 100 ל-5000 ורבבות אזרחים אחרים מאזינים לתוכנית להנאתם מבלי להשתתף בה בפועל.

מספר שימעוני על דרך הכנת החידון: "במשך שבועות רשמים לפני כל שידור אנו שוברים את ראשינו בחיפושים אחרי מיסגרת רעיונית לחידון - עד שיום אחד צצים בנו רעיונות לשלושה-ארבעה חידונים. הכל תלוי במצב הרוח ובמזל".

אחת ההוכחות להצלחתם של השניים להסתדר, היא העלייה לרגל של חובבי המוסיקה, אחת לשנה, לאולם ימק"א בירושלים. מקום שם נערך החידון המוסיקלי קלי חמי, אותה שעה, זוכים אלון שמוקלר ויצחק שימעוני ליהנות מפרי עמלם ככל חושיהם. הם מעבירים את מבטיהם על פני האולם הגדול, הנגנים מכוונים

"העולם הזה" 863 תאריך: 6.5.54

את כליהם, המתחרים דרוכים ומשחוקקים להפגין את יכולתם. הם מרוצים. מיפעלם הקטן חינוך אלפים רבים להערכה טובה יותר של העולם הניסתר והיפה של הר ציללים.

אנשים

● כאשר הופיע שיי (שייקה) אופיר, אמן הפנטומימה הצנום ורבי-המרץ במיר עדון מילוא וניסה להגן על אומנותו ללא הצלחה יתירה, העיר אחד הנאספים: "אפי שר ששייקה פנטומימאי טוב, אבל הוא נואם גרוע". השיב שייקה: "אני מסכים איתך".

● עובדי עיתון הילדים הארץ שלנו מצאו בעורכם, בנימין תמוז, הסופר פסל הממושקף, קווי אפי והתנהגות דר-מים לאלה של עורך הארץ, גרשום שוקן, וקבעו לו שם חיבה חדש: שוקן שלנו*.

● הסבר לתיספורתו המופתית של ראש-הממשלה משה שרת הביא ספרו הירושלמי, שסיפר: "ראש הממשלה מסר תפר אחת לעשרה ימים".

* באחרונה פרש תמוז מעבודתו בהארץ ועבר להתגורר באנגליה, בבית שהוא רכש מחסכונותיו, בתקופה שכהן בכירה האנגלית כניספח לענייני תרבות של יש-ראל.

העולם הבא

השבועון המצוייר לאינפורמציה החיבורו של דני פושטמן, כיתה ג' על הנשוא: "למה אנהי חוגגים את יום העצמאות?"

בהתחלה בכלל לא חגגנו את יום העצמאות, למה שאבא אומר שלא הי תה בכלל עצמאות, בכנסת בירושלים ישבו המון אנגלים, והם נסעו בכל המכוניות היפות, או הם לא הרשו ליהודים לנסוע לאמריקה, ולקחו את כל חבילות המזון בשביל עצמם, אז בסוף היהודים לא יכלו לסבול יותר וגירשו את האנגלים כמו כלום.

או הערבים היו נורא רשעים ועזבו את כל הבתים שלהם ואת הפוטרוי פוס ואת השטיח שיש לנו בחדר, איפה שאבא יושב תמיד ואומר ימח שמו מס-הכנסה, למה גירשנו את האנגלים ימח שמו?

או אמא אומרת שלא תדבר ככה שהילד שומע, או אבא אומר עובי אותו, הוא בכלל לא מבין מפני שהוא מטומטם, ואמא אומרת, זה יש לו ממך, או אבא אומר באמת, למה שרק מטומטם היה מתחנך איתך, או אמא אומרת ככה ודופקת את הדלת, או אמא לא בישלה את התרנגולת שקיבלנו מן הדוד יוסף מנהלל ואבא היה נורא רעב ואני גם כן, או אבא אמר, נו כבר די אל תכעסי, אני אקח אותך לרמלה איפה שצועדים כל הר גמלים והחיליים.

או בשביל זה אנהי חוגגים את יום העצמאות.